

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIV TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
O'ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O'ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA
XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

**XALQARO ILMIIY-AMALIY
KONFERENSIYA MATERIALLARI**

2025-yil 18-oktabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK
TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari

2025-yil 18-oktabr

Toshkent – 2025

ALISHER NAVOIYNING “SAB’AI SAYYOR” ASARIDAGI IDISH-
TOVOQ NOMLARINING LEKSIK-SEMANTIK XUSUSIYATLARI

АЛИШЕРА НАВОИЙ

LEXICAL-SEMANTIC FEATURES OF DISH NAMES IN ALISHER
NAVOIY’S WORK OF “SAB’AI SAYYOR”

DOI: 10.52773/tsuull.conf.2025.18.10/HUHJ4957

Xo‘janiyazova Shahnoza Satimboyevna

Toshkent amaliy fanlar universiteti

dotsenti, f.f.f.d. (PhD)

shahnozaxon8686@mail.ru

Annotatsiya. Mazkur maqolada Alisher Navoiyning “Xamsa” asarini tarkibiy qismiga kiruvchi “Sab’ai Sayyor” dostonida uchraydigan idish-tovoq nomlariga oid istilohlarning leksik-semantik xususiyatlari tizimli tahlil qilingan. Ushbu tadqiqot davomida maishiy leksikaning semantik tipologiyasi, etimologik kelib chiqishi, kontekstual ma’nosi yoritilgan. Asardagi idish-tovoq nomlari orqali XV-XVI asrlarning saroy madaniyati, turmush tarzi, ziyofat marosimlari va mehnat faoliyatining ayrim jihatlari til vositasida aks ettirilgan. Tahlil davomida bu so‘zlarning semantik tarkibi, stilistik vazifasi, sinonim va variant shakllari, shuningdek, ularning zamonaviy o‘zbek tilidagi qo‘llanilishi bilan bog‘liq jihatlar ochib berilgan.

Kalit so‘zlar: maishiy leksika, ibriq, sáyar, zarf, idish, lagan, tabaq.

Annotation. This article systematically analyzes the lexical and semantic features of the terms related to the names of dishes in the epic poem “Sab’ai Sayyor”, which is part of Alisher Navoi’s work “Hamsa”. In the course of this study, the semantic typology, etymological origin, and contextual meaning of household vocabulary are highlighted. Through the names of dishes in the work, some aspects of the palace culture, lifestyle, banquet ceremonies, and labor activity of the 15th-16th centuries are reflected in the language. During the analysis, the semantic composition, stylistic function, synonymous and variant forms of these words are revealed, as well as aspects related to their use in the modern Uzbek language.

Keywords: domestic vocabulary, ibriq (ewer), sog‘ar (drinking vessel), zarf (container), idish (dish), lagan (large plate), tabaq (tray).

Oshxona buyum-jihozlardan foydalanish inson turmush tarzida muhim o‘rin tutadi. Ma’lumki o‘tmishda, ibtidoiy to‘da davridan insonlar turli xil narsa-buyumlarni idish-tovoqlar o‘rnida kundalik hayotida ishlatishgan. Davr o‘tishi bilan insonlarning ongi rivojlanib, asta-sekinlik bilan o‘zlariga qulay tarzda idish-tovoqlar yasay boshlashgan.

Maishiy leksika xalqimiz tarixi, madaniyati, turmush darajasi kabi omillar bilan o'zaro bog'liq bo'lib, ularning ilmiy tahlili orqali eski o'zbek adabiy tilining so'z boyligini aniqlash, so'z ma'nolari va ularning o'zgarish sabablarini belgilash imkoniga ega bo'lamiz [Muhammadiyev, 2022: 14.]. Hozirgi o'zbek adabiy tilida maishiy leksika muayyan darajada qiyosiy-tarixiy, leksik-semantik jihatdan alohida tadqiqot obyekti sifatida o'rganilgan bo'lib, unga uy-ro'zg'or buyumlari, kiyim-kechak, taqinchoq va zeb-ziynat nomlarini ifodalovchi til birliklari kiradi [Mahmadiyev, 2022: 341.]. Ijtimoiy jamiyatda mehnat qurollari yaratilib, ular bilan doimo munosabatda bo'lgan hamda turli moddiy ne'matlar har xil to'yimli va sifatli ovqatlar yaratishni o'rgangan inson, dastlab ularni tayyorlaydigan maxsus moslamalarni, turli asbob-uskunalarni ham ijod qilgan [Ismoilov, 1990: 5.]. Idish turlarining vujudga kelishi har qaysi xalqning geografik hududi, tabiiy sharoiti, iqlimi va an'anaviy xo'jaligi bilan bog'liq bo'lgan. Chunonchi, o'rmon hududlarida yashagan xalqlar orasida yog'och, chorvachilik bilan shug'ullangan xalqlar orasida hayvon terisidan ishlangan idishlar keng tarqalgan [Usmonova, 2011:65.].

Navoiy ijodi nafaqat badiiy yetukligi, balki unda o'z aksini topgan xalq madaniyati, urf-odati, turmush tarzi, hatto moddiy madaniyat unsurlari bilan ham alohida ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, Navoiy g'azal va dostonlarida ishlatilgan leksik birliklar tili o'sha davr jamiyatining ijtimoiy, iqtisodiy, madaniy hayotiga oid muhim ma'lumotlarni o'zida mujassam etgan. Xususan, "Xamsa" asarining tarkibiga kiruvchi "Sab'ayi sayyor" dostoni ham o'z davrining madaniy-maishiy tafakkurini ifodalovchi ko'plab so'z va atamalar, jumladan, **idish-tovoq nomlari** bilan boyitilgan. Xususan, dostonda qo'llangan oshxonaga oid uy-ro'zg'or buyumlarining tarkibiga kiruvchi idish-tovoqlarni quyidagi ichki guruhlarga ajratgan holda o'rganish maqsadga muvofiq:

1) katta hajmli idishlarni ifodalovchi leksemalar [Usmonova, 2011:42.].

ayay/ayaq, jám, ibriq, kás/ka's, qadah, šiša, sáyar, zarf va h.k.

Idishlar hajmiga ko'ra katta-kichik, shakliga ko'ra chuqur, sayoz, yumaloq va yassi turlarga ajraladi. Idish nomlarining semantikasi ko'pincha shu idish ishlangan ashyoga, uning ko'rinishiga va vazifasiga bog'liq bo'ladi [Usmonova, 2011:65.].

Eski o'zbek adabiy tilida *ibriq* o'zlashmasi "suv idish; ko'za; obdasta" semasida voqelangan (ANATIL, II, 12). Ushbu istiloh S.Sda uchta joyda o'z ifodasini topgan:

Zaydya rátibaki boldi daqiq,

*Nán ikki qurs edi, su bir **ibriq** (435).*

Forscha *kás/ka's* leksemasi 1) kosa, qadah; 2) toshbaqa kosasi (ANATIL, II, 129; NAL, 318), hozirgi o'zbek adabiy tilida "piyoladan kattaroq, asosan suyuqlik va turli ovqatlar solib ichish uchun ishlatiladigan idish" (O'TIL, II, 410) ma'nosida ishlatilmoqda. Asar matnida "kosa, qadah" ma'nosida qo'llangan:

Yoqki, qaqnusdurur namudári,

***Kásasidin** ajuba minqári(358).*

Eski o'zbek adabiy tilida *šiša* o'zlashmasi 1) tez sinuvchi shaffos jism, shisha; 2) shishadan yasalgan idish, shisha idish; 3) suv tubini ko'rish uchun yasalgan asbob (ANATIL, III, 532), hozirgi o'zbek adabiy tilida "oyna, shisha: butilka" semasida ishlatilmoqda (O'TIL, IV, 584). Dostonda "shishadan yasalgan idish, shisha idish" ma'nosida qo'llangan:

*Ham javáhür̄ya dastkár farang,
Aylab ámáda šiša rangá-rang (440).*

"Suyuqlik solib qo'yiladigan idish, kosa" (ANATIL, I, 624) semasidagi arabcha *zarf* istilohi eski o'zbek adabiy tilida "tovoq, idish; qadah, kosa" (ANAL, I, 942) ma'nosida ishlatilgan:

*Tiqīban puxta qīldī mahkamvár,
Zarflarniñ aralarin hamvár (443).*

2) kichik hajmli idishlarni ifodalovchi leksemalar: *lagan, tabaq, tás, tašt, mijmar va h.k.*

"Tog'ora, idish: shamdon" semasidagi forscha *lagan* o'zlashmasi hozirgi o'zbek adabiy tilida 1) quyuc taomlar solish uchun mo'ljallangan, tarelkadan katta yassi idish; 2) kosadan katta, ichi chuqur sopol idish; tovoq (O'TIL, II, 483) ma'nosida ishlatilmoqda. Qadimgi turkiy tilda "ichi chuqur qilib yag'ochdan qilingan idish, unda sut, qatiq va shunga o'xshash narsalar ichiladi. Yog'och tovoq" deb izohlangan (DLT, I, 389). Ushbu leksema bosh ma'nosida "mis toz"ni, ko'chma ma'nosida "patnis"ni anglatadi (TjRS, 202). Eski o'zbek adabiy tilda "shamdon; mis lagan"(NAL, 331) semasida qo'llangan. S.S dostonida to'rtta o'rinda ishlatilgan:

*Balki áltun lagan bilä qandil
Barča tapti temur bilä tabdil(441).*

Tabaq leksemasi eski o'zbek adabiy tilida 1) patnis, lagan, idish; 2) shafaq nuri tarqalishi, quyoshning botish paytidagi qizil nuri (ANATIL, III,145-146) ma'nolarida faol ishlatilgan. Bu arabcha so'z asli *tabaqat(un)* shakliga ega (ARS, 469), "o'radi", "berkitdi" ma'nosini anglatuvchi *tabaqa* fe'lidan (ARS, 468) hosil qilingan I bob masdari bo'lib (UAYa, 568), arab tilida "qopqoq", "likop", "patnis" (PRS, 333) ma'nolarini anglatadi (O'TEL,400). Mazkur atama "Tatar tili lug'ati"da "kosa, yumaloq yoki cho'zinchoq katta tarelka (blyuda, chasha)" ma'nosida qayd etilgan [Xayrutdinov, 2000: 39.]. Ushbu istiloh hozirgi kunga kelib, ma'no o'zgarishga uchrab quyidagi ma'nolarda ishlatilmoqda: 1) qopqoq; likop, lagancha; 2) chop qilingan bosma matni o'lchash birligi, bosma tabaq (O'TIL, III, 625). S.S dostonida faqat "patnis, lagan, idish" semasida qo'llangan:

*Kim quyaš nurini nihán qīldi?
Badrni mis tabaq gumán qīldi?(633)*

Eski o'zbek adabiy tilida "katta mis tog'ora; lagan" (ANATIL, III, 205) ma'nosidagi *tasht* o'zlashmasi asar matnida *lagan-tabaq-tos* o'zlashmalari bilan sinonimik qatorni yuzaga keltirgan:

*Čun ne but goldīyu ne taštu lagan,
Xája arz etti xárxári vatan (441).*

*Táslar zarnigáru mehrmisál,
Siymgun dastadin bašida hilál (491).*

“Tol, tut, yulg‘un novdalari, bug‘doy poyasi, sim va shu kabilardan to‘qib tayyorlanadigan ro‘zg‘or buyumi, idish” (O‘TIL, III, 413) ma‘nosidagi *savat* o‘zlashmasi qadimgi turkiy tilda *sūkān* (DLT I, 383), uyg‘ur shevasida *soya*, “yog‘och chelak”, “qopqoqli idish”, shor tilida *sö* “qurbonlik solinadigan katta po‘stloq savat”, tuva tilida ham *sö* “qayin po‘stlog‘idan qilingan silindrsimon idish” (ESTYa VII, 140) ma‘nolarida ishlatilgan. Eski o‘zbek adabiy tilida *sabad/sabat* shaklida bo‘lib, “savat” ma‘nosida qo‘llangan (ANATIL, III, 10):

*Aylaban qat’ daštu tay ila rud,
Anga kelturdi bir **sabad** amrud (483).*

Xulosa o‘rnida shuni aytish mumkinki, “Sab’ai Sayyor” asaridagi idish-tovoq nomlari o‘z davrining moddiy va madaniy hayotini yoritish, tarixiy leksikani o‘rganish hamda Navoiy tilining boyligiga baho berishda muhim manba bo‘lib xizmat qiladi. Ushbu leksik birliklarning tadqiqi o‘zbek tili tarixiy semantikasi va madaniy leksikologiyasini chuqurroq o‘rganishga imkon yaratadi. Shuningdek, dostonida ba’zi idish-tovoq nomlari ma’no torayish hamda ma’no kengayish hodisalariga uchragan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Alisher Navoiy. Sab’ai sayyor. X jildlik, VII jild. – Toshkent: G‘afur G‘ulom, 2013. – B. 275-664.
2. Ismoilov I., Meliev K., Saparov M. O‘rta Osiyo va Qozog‘iston turkiy tillari leksikasidan tadqiqot. – Toshkent: Fan, 1990. – B. 5.
3. Mahmadiyev Sh., Rasulova F. Idish-tovoq leksikasini bildiruvchi ayrim birliklarning leksik-semantik tahlili (“ravshan” dostoni misolida) Multidisciplinary Scientific Journal Research and education issn: 2181-3191 April, 2022. – B. 341.
4. Мухаммадиев Х. Алишер Навоий “Хамса” дostonларидаги маиший лексика. Филол. фан. бўйича фалсафа док (PhD) дис. .. – Ташкент, 2022. – Б. 14.
5. Usmonova Sh. Oltoy tillaridagi mushtarak maishiy leksika tadqiqi Filol. fan. dok. ... diss.. – Toshkent. 2011. – B. 65.
6. Xo‘janiyazova Sh. Alisher Navoiyning manoqib asarlari leksikasi. Filol. fan. bo‘yicha falsafa dok (PhD). diss... – Toshkent, 2022. – B. 83.

<https://slib.uz/oz/article/view?id=2625>

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=en&user=oSSeGakAAAAJ&citation_for_view=oSSeGakAAAAJ:u5HHmVD_uO8C

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Iy7hDzQAAAAJ&citation_for_view=Iy7hDzQAAAAJ:bEWYMUwI8FkC

Shartli qisqartmalar

ANAL – 2013. – 2006. Fozilov E.I. Alisher Navoiy asarlari lug‘ati. – Toshkent.

- ANATIL** – 1983-1985. Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug‘ati. I-IV. – Toshkent: Fan.
- ARS** – Баранов Х.К. Арабско-русский словарь. М: Русский язык, 1976. – 595 с.
- DLT** – Mahmud Qoshg‘ariy. Devonu lug‘otit turk. I-III. – Toshkent: Fan, 1960-1963. T. I. 1960. – 499 b.; T. II. 1961. – 427 b.; T. III. 1963. – 461 b.
- NAL** – Shamsiev P., Ibrohimov S. Navoiy asarlari lug‘ati. – Toshkent. 1972. – 782 b.
- NTL** – Yusuf B. Navoiy tili lug‘ati. T.I. Toshkent. 2018. – 493 b.
- S.S.** – Alisher Navoiy X jildlik, VII jild. Sab‘ai sayyor. – Toshkent. 2013.
- TjRS** – Tadjiksko-russkiy slovar. – M.: Gosudarstvennoe izdatelstvo inostrannykh i natsionalnyy slovarey, 1954. – 789 s.
- O‘TIL**– O‘zbek tilining izohli lug‘ati. I-V. – Toshkent: O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2006-2008. T. I. 2006. – 679 b.; T. II. 2006. – 671 b.; T. III. 2007. – 687 b.; T. IV. 2008. – 608 b.; T. V. 2008. – 591 b.
- O‘TEL** – 1) Rahmatullaev Sh. 2000. O‘zbek tilining etimologik lug‘ati (turkiy so‘zlar). –Toshkent: Universitet. 2) Rahmatullaev Sh. 2001. O‘zbek tilining etimologik lug‘ati. II (arab so‘zlari va ular bilan hosilalar). –Toshkent: Universitet. 3) Rahmatullaev Sh. 2009. O‘zbek tilining etimologik lug‘ati. III (forscha-tojikcha, tojikcha birliklar va ular bilan hosilalar). –Toshkent: Universitet.
- ESTYa** – Севортян Э. Этимологический словарь тюркских языков. Общетюркские и межтюркские основы на гласные. – М: Наука, 1974. – 767 с.
- UAYa** – Ковалев А.А., Шарбатов Г.Ш. Учебник арабского языка. – М, 1960.

MUNDARIJA

<i>Sirojiddinov Shuhrat</i>	O'zbek tili – xalqaro maydonda!	
I SHO‘BA. O‘ZBEK TILSHUNOSLIGI VA TILSHUNOSLIKNING NAZARIY MASALALARI		
<i>Ashirboyev Samixon</i>	O'zbek adabiy tilining tayanch dialektini belgilash yo'lida	6
<i>Hakimova Muhayyo, Rahmatova Feruza</i>	O'zbek tilida kognitiv metonimiya	11
<i>Juraqobilova Xamida</i>	She'riy asarlarda kognitiv metaforalar shakllanishida lingvomadaniy omillarning ta'siri	17
<i>Mustafayev Fizuli</i>	Kino dilində söz birləşməsi və qoşa sözlər haqqında	24
<i>Jabborov Baxrom, Sharipova Sarvinoz, Istamova Shohista.</i>	O'zbek iboralarining milliy mentalitetni ifodalashdagi o'rni	32
<i>Turdiboyev Tohir</i>	Yordamchi so'zlar masalasiga doir ayrim qarashlar	37
<i>Abjalova Manzura</i>	Hozirgi o'zbek tili leksik sathiga doir ba'zi masalalar	42
<i>Sheronov Boyirboy</i>	Sintaktik sathda mazmuniy-shakliy nomutanosiblik haqida	50
<i>Madjidova Dilorom</i>	Современные методы и проблемы прикладного языкознания	54
<i>Tolipova Dildora</i>	Лакуны в узбекских письменных литературных источниках и проблемы их перевода	59
<i>Elova Dilrabo</i>	O'zbek tilshunosligida uslubiy xoslanishni farqlash xususidagi qarashlar	67
<i>Abdullayev Jumanazar</i>	Yangi O'zbekistonning mumtoz tilshunoslik merosi, zamonaviy lingvistik qadriyati	73
<i>Israilova Saodat</i>	Turk va o'zbek tillarida rang bildiruvchi leksemalar semantikasi	84
<i>Kasimova Ziyoda</i>	Cho'lponning "Kecha va kunduz" romanidagi frazeologik birliklarning badiiy-uslubiy tahlili	88
<i>Baxodirova Shaxlo</i>	Lakuna va realiya munosabati	92

<i>Hakimov Dilshod</i>	“Biz” va “o‘z” olmoshlarining o‘zbek tilidagi funksional maqomi: struktur-semantik tahlil	98
<i>Kurbanbayev Otabek, Qodirberganova Dilnura</i>	O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari	107
<i>Allaquliyeva Qunduz</i>	Ixtionimlarning lingvistik va ekstralingvistik omillar asosida yangi ma’no ifodalashi	113
<i>Isoqulova Qunduz</i>	So‘z-gaplarning noverbal vositalar bilan ifodalanishi	117
<i>Ismayilli Ayshen</i>	Sintaktik yolla yaranan mikrotoponimlar xūlasə	122
<i>Davronova Zarnigor</i>	Sadriddin Ayniyning “Sudxo‘rning o‘limi” qissasidagi antroponimlarining kognitiv-semantik tahlili	132
<i>Muzaffarova Zarrina</i>	Metonimiyaning konseptual modellari	136
<i>Yusupova Aziza</i>	Metaforaning she’riy matnlarda aks etishi	140
<i>Mamarasulova Maftuna</i>	Fonosemantik g‘oyalarning rivojlanish bosqichlari	146
<i>Abdurasulova Dilnoza</i>	Ayollar nutqida konnotatsiya va murojaat birliklarining pragmatik xususiyatlari	151
<i>Soqiyeva Shirin</i>	Tilshunoslikda konseptni o‘rganishda til va madaniyatning o‘rni	157
<i>Abruyeva Zaxro</i>	O‘zbek tilidagi murojaat shakllarining konseptual tuzilishi	160
<i>Bovmanova Bashorat</i>	O‘zbek tilida halollik tushunchasining leksik-semantik ifodalanishi	164
<i>Jumaniyozova Charos</i>	Hajm-o‘lchov bildiruvchi sifatlarning nisbiylik xususiyati	168
<i>Xayrullayeva Ra’no</i>	Kichraytirish qo‘shimchalarining nutqdagi ahamiyati	172
<i>Tursunova Sojidxon</i>	“Fayzining amakisi” hikoyasidagi nutqiy akt vositasida ifodalangan ironiyalar tahlili	177

<i>Utegenova O'g'iloy</i>	Badiiy asarlarda tasviriy ifodalar	181
<i>Maxmudova Matluba</i>	Qaratqich kelishigi semantikasiga doir ayrim mulohazalar	185
<i>Xolmamatova Sarvinozxon</i>	Konnotatsiya va konnotativ birliklarning o'rganilganlik darajasi hamda turlari	191
<i>Turg'unboyeva Dilnoza</i>	Zamonaviy tilshunoslikda miqdor kategoriyasining o'rni	199
<i>O'ralova Nargiza</i>	Parsellyatsiya va metaforaning o'zaro aloqadorligi	204
<i>Jabborova Aziza</i>	O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida so'zlagan nutqidagi evfemizmlarning morfologik tahlili	209
<i>Odilova Dilobar</i>	Jahon tilshunosligida o'xshatishlarning ilmiy tadqiqi	214
<i>Nazarov Qobilbek</i>	Turli tizimdagi tillarda soma komponentli maqollarning tasniflanishi	218
<i>Mullaboyeva Shirin</i>	Til, estetik tafakkur va didning paremiologik birliklarda ifodalanishi	226
<i>G'aybullayev Erkinjon</i>	O'zbek madaniyatini ifoda etishda lakunalarning roli: Cho'lpon asarlari misolida	230
<i>Oripova Mavluda</i>	Sinestezik metaforalarning lingvomadaniy xarakteri:sinestezik metafora va milliy o'ziga xoslik	240
<i>Otaxonova Sohiba</i>	Antroponimlarning internet va yangi media makonidagi o'rni	245
<i>Shodmonaliyeva Yulduz</i>	Modallik bilan tasdiq-inkor kategoriyasining o'zaro munosabati	250
<i>Sobirova Maftuna</i>	Konchilik terminotizimi va uning o'zbek leksik tizimidagi o'rni	256
<i>Umarova Shahzoda</i>	O'zbek tilshunosligining kombinator lingvistikaning shakllanishidagi o'rni	260
<i>Turg'unova Maftuna</i>	Til taraqqiyotida kognitiv tilshunoslikning o'rni	270
<i>Muratova Nafisa</i>	Tilak va tabrik nutqiy aktida ekstralingvistik	274

	vositalarning o'rni	
<i>Murotov Hamro</i>	Reklama matnlarining tasnifi	280
<i>Normuminov Laziz</i>	Qo'chqor Norqobil hikoyalarida xalqona so'zlashuv, ibora va maqollarning qo'llanishi	285
II SHO'BA. AMALIY TILSHUNOSLIK VA LINGVODIDAKTIKA MUAMMOLARI.		
<i>Xolmanova Zulxumor</i>	Tilning ma'lumotlarni saqlash va yetkazish funksiyasi	289
<i>Qurbonova Munavvara</i>	Ontolingvistika va pragmalolingvistika munosabatida deyktik birliklarning o'rni	297
<i>Ruzibayeva Nigoraxon</i>	Psychological needs in the language classroom	303
<i>Abdurahmonova Muqaddas</i>	Ментальные омонимы в когнитивной лингвистике	308
<i>Umurzoqova Marhabo</i>	Badiiy matnda ayol lisoniy shaxs tiplari xususida	317
<i>Abjalova Manzura</i>	O'zbek tili multikorpusi – zamonaviy ta'limiy tizim	321
<i>Ruzmetova Novval</i>	Роль узбекских народных традиций в социокультурном развитии студентов	326
<i>G'ulomova Nargiza</i>	Alisher Navoiy mualliflik korpusini yaratishda statistik ma'lumotlarning muhimligi	335
<i>Dedaxanova Muazzam</i>	Lingvistik ekspertizaning yuzaga kelishi va shakllanish tarixi	344
<i>Shamsiyeva Manzura</i>	Animatsion filmlarning aksiolingvistik jihatlari	347
<i>Xudaykulova Shaxnoza</i>	O'zbek tili diskursida global qadriyatlarining aksiolingvistik integratsiyasi	353
<i>Ibragimova Sayyora</i>	Псевдонимы узбекских и русских писательниц: генезис, семантика и когнитивные особенности	357
<i>Tilyabayev Kamil</i>	Благодарные: из эмоционального опыта	361

	изучения узбекского языка как второго	
<i>Alimardanov Elyor</i>	Xorazm dialektal zonasining qipchoq shevali areallari	369
<i>Bozorova Sabohat</i>	Gazeta tili va publitsistik janrlarning lingvostilistik xususiyatlari	372
<i>Abduvoxidova Mavzuna</i>	Обучение грамматике в условиях коммуникативного подхода	377
<i>Mamadayupova Vasila</i>	Katta yoshdagilarning xorijiy til o'rganishi	381
<i>Azizova Feruza</i>	Raqamli texnologiyalarning til evolyutsiyasiga ta'siri: XXI asrda yozma va og'zaki muloqotning transformatsiyasi	385
<i>Abdullayeva Roxila</i>	Xarakter ifodalovchi birliklarning freym tahlili	389
<i>Yusupova Shahzoda</i>	Suggestiv nutq ta'sirchanligini oshirishda sifatlarning o'rni	393
<i>Mamirova Xayriniso</i>	Ko'p ma'noli so'zlarni qayta ishlashning gibridd modellari	398
<i>Nabiyeva Parvina</i>	Assotsiativ tezaurus: til tasviri va inson ongining modellashtirilishi	405
<i>O'rinova Zarifa</i>	Iqtiboslarning intertekstual tezaurusda aks etishi	410
<i>Rayimjonova Matluba</i>	Rauf Parfi she'riyati leksikasini chastotali lug'at asosida tadqiq qilish muammolari va yechimlari	414
<i>Turobova Nargiza</i>	Ulug'bek Hamdam ijodining lingvopragmatik tahlilida presuppozitsiya	418
<i>Abdullajonova Madina</i>	"Fiziologik xatolar"ni disgrafiyadan farqlash masalasi	424
<i>Pulatova Umriniso</i>	Yoshlar slengining ayrim o'ziga xos hududiy xususiyatlari	428
<i>Imomova Ismigul</i>	Dramatik matnlarda qo'llanilgan barqaror birikmalar va maqollarning intertekstual ohang va mazmunini boyitishdagi roli	435
<i>Arolova Nafisa</i>	Til o'zlashtirishda leksik portlash hodisasi	440
<i>Tursunboyeva Fayiza</i>	Korpus lingvistikasining diniy matnlardagi o'rni	443

<i>Amrullayeva Mohinur</i>	O'zbek tilidagi ayrim fe'l-atvor frazemalarining semantik tasnifi va uslubiy xususiyatlari	450
<i>Mirnosirova Dilbar</i>	Bolalar verbal assotsiatsiyalarining ayrim sintaktik xususiyatlari	454
<i>Aminova Zilola</i>	Darsdan tashqari mashg'ulotlarda o'zga tili o'quvchilarning nutqini o'stirish	462
<i>Muratova Ademi</i>	Multilingualism and bilingualism in turkic-speaking countries: contemporary challenges and development prospects	466
<i>Umurzakova Zuxraxon</i>	Ona tili darslarida interaktiv raqamli resurslarni tatbiq etishning didaktik qulayligi	472
<i>Maxmudjonova Nargizaxon</i>	Tilshunoslarga bog'lab berilgan tomorqa...	477
III SHO'BA. MADANIYATLARARO MULOQOT VA O'ZBEK TILI TARAQQIYOTI		
<i>Uluqov Nosirjon, Solixodjayeva Xavasxon</i>	O'zbek sayillari va ayrim turk bayramlarining etnolingvistik hamda lingvokulturologik tahlili	481
<i>Mirzodjanova Malika</i>	Сравнительный семантический анализ употребления английских “over”, “above” и их таджикских эквивалентов	489
<i>Komilova Gavharoy</i>	Nutq tadqiqida yangi yondashuvlar	484
<i>Pulatova Zamira</i>	Роль межкультурной коммуникации в процессе изучения языков	497
<i>Moldokulova Elina</i>	Сохранение узбекской культурной идентичности через язык и традиционный костюм в эпоху глобализации	501
<i>Yo'ldoshxonov Javohirbek</i>	Микротопонимы как ономастическая реалия: сравнительный анализ ташкента и лондона	505
<i>Abduqodirova Zebo</i>	The role of lingvocultural competence in the translation of specialized ecological texts. (English and Uzbek languages)	509

<i>Otamirzayeva Sug'diyona</i>	Teaching legal english in uzbek context: challenges of terminology	514
<i>Sayfiyeva Komila</i>	Fitonim komponentli o'zbek va ingliz maqollarining madaniyatlararo qiyosiy tadqiqi	521
<i>Madjidova Maftuna</i>	Лингвосоматические единицы которые характерные для арабской культуры	529
<i>Xasanova Sohijamol</i>	Ingliz va o'zbek tillarida "yaxshilik" va "yomonlik" kategoriyalarining lingvokulturologik tahlili	534
<i>Lafasova Mavjuda</i>	Xorij tilshunosligida o'xshatishlar tadqiqi	539
<i>Olimova Mushtariybonu</i>	O'zbek va ingliz xalq maqollaridagi "omad" va "omadsizlik" konseptlarining qiyosiy tahlili	544
IV SHO'BA. O'ZBEK TILINING XORIJDA O'QITILISHI VA O'ZARO HAMKORLIK MASALALARI		
<i>Akalin Ahmet</i>	<i>Kültür Taşıyıcısı Olarak Özbek Dilinin Diplomatik Fonksiyonu</i>	549
<i>Rahmonqulov Abdunazar</i>	O'zbek va tojik tillari interferensiyasi haqida	555
<i>Rafibayeva Nasiba, Mingboyeva Oypari</i>	Лингвистика и страноведческий аспект в преподавании иностранного языка	559
<i>Xakimova Mavzunadjon</i>	Лингвистическое табу и стратегия эвфемизации в таджикском и английском языках	563
<i>Musurmankulova Shaxribon</i>	Turk tiliga xos ayrim frazemalar tahlili	569
<i>Xodjayeva Mashhura</i>	Влияние глобализационных тенденций на методику обучения иностранным языкам	576
<i>Erkaboyeva Havojon</i>	Translation studies and the internationalization of the uzbek language	581

<i>Axmedova Niluzar</i>	Emotsional leksikaning semantik-pragmatik talqini: ingliz va o'zbek tillari misolida	584
V SHO'BA. TIL TARIXI VA TURKIY TILLAR TADQIQOTLARI		
<i>Seyhan Tanju</i>	Ali Şir Nevâyî ve Üslubunda Fiillerin Yeri	589
<i>Abdushukurov Baxtiyor</i>	O'zbek tilining tarixiy takomili va buguni	604
<i>Rahimi Farhad</i>	Nezrali'nin Çağatay Türkçesi Sözlüğünün Yanlışıları Üzerine	611
<i>Jafarzade Vahide</i>	Mustafa Zəririn "Siyərün-nəbi" əsəri haqqında bəzi qeydlər	640
<i>Muhammadiyahva Dilafrö 'z</i>	"Boburnoma" parallel korpusini yaratishdagi tarjima tamoyillari	650
<i>Bo'ronov Anvar</i>	Poloves-qipchoq tillari maishiy leksikasi milliy identifikatsiyalash mezoni sifatida	657
<i>Xo'janiyazova Shahnoza</i>	Alisher Navoiyning "Sab' ai sayyor" asaridagi idish-tovoq nomlarining leksik-semantik xususiyatlari	665
<i>Xolmurodova Mushtariy</i>	"Nasoyim ul-muhabbat" asaridagi tibbiy terminlar tahlili	670
<i>Mirzayeva Ulker</i>	Yunan mənəbələrində işlənən Azərbaycan antroponimlərinin leksik-semantik təhlili	676
<i>Babazade Rahshane</i>	Mustafa Zəririn "Yüz hədis və yüz hekayə" əsərində zərflər	684
<i>Yodgorov Hamid</i>	"Qo'noq" umumturkiy leksemasining etimologiyasi	697
<i>O'razova Iqbol</i>	Frazemalar kognitiv semantikaning o'rganish obyektı sifatida	701
<i>Azizzade Turkan</i>	R.O.Şor Yafəs-türk dil əlaqələri haqqında	705
<i>Saygin Muhterem</i>	Klasik Türk Edebiyatının Doğu Sahasında Sevgili İçin Kullanılan Bir İfade Körke Bay (Körkke Bay,	711

	Görge Bay)	
<i>Hamishog'lu Meryem</i>	Türkçenin İlk Sözlüğü Dîvânu Lugâti't-Türk'ten Özbek Türkçesine Bitki Adları	718
<i>Bakirov Qudratillo</i>	Turkiy dunyoda vaqt tushunchasi va uning o'rganilishi	734
<i>Sattorova Shahnoza</i>	O'zbek va turk tillarida bir xil etimologiyaga ega o'simlik nomlarining qiyosiy tahlili	739
<i>Maqsudova Feruza</i>	Muqaddas qadamjo nomlari – onomastika sohasining o'rganish obyekti sifatida	745
<i>Azizova Nilufar</i>	“Devonu lug'otit turk”dagi o'z qatlamga oid ijtimoiy munosabat semali leksemalar	750
<i>O'tkirbek Muhammad Sobir</i>	Arba'in she'rlarda “hayit” so'zining lingvopoetik timsollari	756
<i>Siddiqova Naimaxon</i>	Eskirgan so'zlarning eskirmagan ma'nolari	760
<i>Qasimova Sema</i>	“Kitabi-Dədə Qorqud” matnlərində qadin-kishi müraciət formalarinin üslubi, linqvistik və psixolinqvistik tahlili	766
<i>Turdiyeva Roza</i>	O'zbek, qoraqalpoq va ingliz tillaridagi maqollarda zoonimlarning umumiy va milliy xususiyatlari	774